

اکتفا بکنند بلکه باید علت ترجیح آن غزل را بغزلهای دیگر و سبب تقدم فلان کتاب را بکتابهای دیگر شرح و بیان بکنند. جان کلام و حقیقت استفسار ما هم در همین نکته است زیرا که این جواب نقطه نظر و وسعت و قوت فکر و محور روح جواب دهنده را نشان خواهد داد و مقصود ما هم همین است.

هر یک از خوانندگان که بخواهد سؤال علمی و ادبی اظهار و هدیه مناسبی برای جواب موافق آن بدهد مجله ایرانشهر توسط آنرا قبول کرده در صفحات خود درج میاید.

شرق شناسی و غرب شناسی

از دوسه قرن باینطرف در فرنگستان جمعی از دانشوران که اطلاعاتی در باره ممالک شرقی و اهالی آنها حاصل کرده و تتبعاتی در حق آنها نموده و آثاری نوشته اند بنام مستشرق یعنی شرقشناس مشهور شده اند. بدرستی نمیتوان گفت که شرقشناسی در فرنگ از چه تاریخ شروع شده ولی ابتدای آن عبارت بوده از نشر آثار سیاحان فرنگ که از قرون قدیمه بممالک شرقی رفته معلوماتی در باره اوضاع سیاسی و عادات و اخلاق و سایر ترتیبات زندگانی و اجتماعی آنان تحصیل کرده برشته تحریر آورده اند. در آغاز کار این قبیل تألیفات و سیاحتنامه ها را مردم مانند کتب افسانه و حکایتهای جن و پری پنداشته و بدین لحاظ میخواندند و در حقیقت هم بعضی از آنها مزیت دیگری نداشت ولی بعدها پس از اینکه دولتهای اروپا دایره مستملکات خود را وسعت داده اغلب ممالک مشرق زمین را استیلا نمودند نفوذ و اهمیت این قبیل تألیفات و اطلاعات قوت پیدا کرد.

حکومت‌های فرنگ که محتاج بشناختن عادات و اخلاق و تشکیلات و چگونگی اوضاع سیاسی و اقتصادی و اجتماعی شرقیان بودند بدین سیاحان و به آثار آنان اهمیت زیاد دادند. بهمین مناسبت در پایتخت‌های خود مدرسه‌ها و انجمن‌های شرقی تأسیس و ارباب تبعات شرقی را تشویق نمودند و درین ضمن جریده‌ها و مجله‌های راجع بشرق نیز انتشار و وسعت پیدا کرد.

امروز دایره شرق شناسی بقدری وسعت یافته است که برای هر رشته از علوم و فنون شرقی و یا برای هر یک از ملت‌های مشرق زمین انجمن‌های مخصوص و شرق شناسان متخصص بوجود آمده است. چنانکه جمعی از اینها در تدقیق تاریخ و آثار مصریان مشغولند و آنانرا مصر شناس (اژیتولوگ) می‌نامند و بعضی از آنان سعی خود را منحصر بتدقیق آثار و علوم عربی نموده عرب شناس (آرابیزان) معروفند و جمعی دیگر نیز دایره تبعات و تألیفات خود را به آثار و تاریخ نژاد آریا و یا ایرانی انحصار داده آریا شناس و ایران شناس نامیده میشوند و هکذا درباره چین و ارمنستان و غیره.

خدمات این شرق شناسان علاوه بر منافع سیاسی و خدمت به معارف مملکت خودشان برای خود ممالک شرقی نیز بی اندازه بوده است زیرا تدقیقاتیکه اینها درباره آثار تاریخی و ادبی و لسانی ملت‌های شرقی کرده و زحماتیکه در کشف خطوط عتیقه و حل محتویات آنها کشیده‌اند بقدری مفید و واسع است که تا چند قرن دیگر خود شرقیان محتاج به استفاده و اقتباس از آنها بوده و روش آنان را سرمشق خود باید قرار بدهند.

امروز که ممالک شرقی محتاج به اخذ تمدن غرب است و شرایط و عناصر این تمدن نیز زیاد و مختلف است بنظر ما چنین میرسد که لازم است اشخاصیکه از اوضاع ممالک غربی و تمدن آنها اطلاعی داشته یا در ضمن سیاحت معلوماتی کسب نموده و یا تحصیلات خود را در آن ممالک کرده و یا در خود ممالک شرقی بوسیله مطالعه و تدقیق معلومات کافی

در احوال سیاسی و اجتماعی و حیات ادبی و اقتصادی و ترقیات صنعتی و فنی ملت‌های غرب تحصیل کرده اند هیئت‌ی بنام انجمن غرب شناسان تشکیل و نتیجه افکار و زحمات و ثمره تحصیلات و اطلاعات و تجربیات خودشان را بدان وسیله بنظر هموطنان خود برسانند .

فایده چنین هیئت‌های غرب شناس برای ممالک شرقی بیشتر از فایده‌ای خواهد بود که ملت‌های فرنگ از شرق‌شناسان خود می‌برند زیرا که شرق احتیاج فوری بشناختن و کسب کردن تمدن غربی دارد .
اگر این پیشنهاد ما در نزد ارباب تفکر جای قبول پیدا بکند در آینده عقیده خودمان را در چگونگی تأسیس انجمن‌های غرب شناسی و شرایط کار کردن آنها با دادن نمونه‌های اقدامات انجمن‌های شرق شناسان فرنگ شرح خواهیم داد .

صنعت و صنایع مستظرفه چیست ؟

صنعت و صنایع مستظرفه مقیاسی است برای سنجیدن درجه تکامل معنوی و روحی یک ملت .

درین جهان در میان هزاران محسوسات که ما در زیر نفوذ حواس پنجگانه خود از وجود و چگونگی آنها با خبر میشویم بعضی چیزها هست که ما بی اختیار آنها را بیشتر دوست میداریم . روح ما و قلب ما مجذوب آنها میشود بدون آنکه از آنها یک فایده عملی و آنی برای ما حاصل گردد . مثلاً وقتی که در جلتو یک پرده نقاشی که ثمره قوای دماغی و روحی یک صنعتکار را نشان میدهد می‌ایستیم ساعتها مشغول تماشای آن و غرق حیرت و تعجب میشویم . هم چنین شنیدن صدای حزن انگیز تار ویا آواز طرب